

København, den 31. januar 2022

Sagsnr. 2021 - 3153/CBL
3. advokatreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [kommune] klaget over [indklagede], [by].

Klagens tema:

[Kommune] har klaget over, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved sit sprogbrug og ved sine henvendelser til [kommunen]s vidner.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 29. september 2021.

Sagsfremstilling:

Sagen udspringer af en retssag mellem [kommune] og [indklagede]s klient om, hvorvidt [kommune] har meddelt en retsligt bindende dispensation fra et krav om minimumsafstand til nærmeste nabobeboelse ved drift af hundepension.

I forbindelse med retssagen, der blev anlagt i august 2020, blev tre byrådsmedlemmer fra [udvalg] i [kommune] indkaldt som vidner, idet de havde deltaget i behandlingen af spørgsmålet om dispensation.

I september 2020 varslede [kommunen] påbud om lovliggørelse af forholdene på [indklagede]s klients grund, og ved skrivelse af 29. september 2020 til [kommune] fremsatte [indklagede] bemærkninger hertil. [Indklagede] redegjorde heri for, hvorfor [kommune]s sagsbehandling efter klientens opfattelse var usaglig, ligesom [kommune]s udlægning af sagen var ufuldstændig. Af skrivelsen fremgår bl.a.:

”Afslutning

[Kommune]s sagsbehandling og ildhu over for min klient bærer præg af at være gennemsyret af usaglighed. Det er bemærkelsesværdigt, at [kommune] ikke udviser samme ihærdighed i forhold til den klagende nabos forhold, hvilket måske kan forklares med, at naboens advokat repræsenterer [kommune] i andre sager.”

Ved e-mail af samme dag, den 29. september 2020, svarede en chefjurist fra [kommune], at [indklagede] ved det afsluttende afsnit som minimum insinuerede magtfordrejning og måske endda et strafbart forhold. Han anførte samtidig, at den slags udfald selvfølgelig var helt uacceptable og faldt uden for rammerne for god advokatskik, og at [kommune] forventede, at der ikke skete gentagelser i fremtiden.

I forbindelse med retssagens forberedelse opstod der uenighed mellem parterne om vidneførelsen, og [kommune] protesterede imod, at de tre byrådsmedlemmer blev ført som vidner under henvisning til, at der var tale om overflødig bevisførelse.

Ved kendelse af 28. juni 2021 fastslog [byretten], at der ikke var grundlag for at afskære vidneførelsen som overflødig. Retten fandt samtidig, at vidnerne havde partslignende status i [kommune] og derfor skulle betragtes som [kommune]s vidner.

Ved e-mail af 29. juni 2021 til [udvalg]s medlemmer orienterede chefjuristen om rettens kendelse, herunder hvem der skulle føres som vidner, og at de blev betragtet som [kommune]s vidner. Han anførte samtidig, at det ikke var tilladt at kontakte modpartens vidner, før retssagen var afsluttet, og at det derfor kunne medføre stor bødestraf, såfremt [indklagede] kontaktede dem.

Ved tre enslydende e-mails, med [kommune]s advokat cc, kontaktede [indklagede] vidnerne. Af e-mailen fremgår bl.a.:

”Idet jeg henviser til vedhæftede retsbogsudskrift af 9. april 2021 og kendelse af 28. juni 2021 fra [byretten], skal jeg hermed tillade mig at rette henvendelse til dig, idet jeg gerne vil mødes med dig for at gennemgå sagen, inden du skal afgive forklaring i retten.

Jeg foreslår, at vi mødes på et neutralt sted. [Klienten] vil ikke være til stede ved mødet.

Hvis du er indstillet på at mødes med mig iht. ovenstående, så send mig venligst en besked herom, således at de praktiske forhold omkring mødet kan aftales nærmere.”

I den efterfølgende periode svarede to af vidnerne, at de gerne ville mødes, men at de var i tvivl om mødets lovlighed under henvisning til chefjuristens oplysning om, at henvendelsen var forbundet med bødestraf.

I samme periode pågik en e-mailkorrespondance mellem [indklagede] og chefjuristen, der oplyste, at al kontakt skulle gå gennem ham, idet han varetog sagen, og [kommune]s advokat alene bistod med nogle proceduremæssige spørgsmål.

Af chefjuristens e-mail af 7. september 2021 til [indklagede] fremgår bl.a.:

”Jeg er mildt sagt overrasket over din fremgangsmåde med at skrive direkte til [kommune]s vidner i retssagen. Hvis du havde forsøgt at koordinere eller formidle via mig, ville dine chancer formentlig have været større. Nu bliver det vanskeligt.

Lad mig for god ordens skyld slå fast: Enhver kontakt eller forsøg på kontakt til [kommune]s vidner i sagen uden min viden, accept og deltagelse vil udløse en disciplinær sag imod dig. Jeg har ved en tidligere lejlighed påtalt, at du er gået over stregen for god advokatskik, men her er du på vej ud i et endnu grovere forhold.

[Vidne] har accepteret at mødes med dig. Jeg ønsker at deltage, og med mere end 4 måneder til hovedforhandling kan det helt sikkert godt arrangeres uden problemer. Jeg henviser til min e-mail af g.d.

I forhold til øvrige vidner, der føres af [kommune] vil jeg foreslå, at du specificerer tema/spørgsmål, hvorefter jeg loyalt vil forelægge disse. Jeg tør dog ikke garantere, at [kommune]s vidner ønsker at deltage i et møde med dig, og også her ønsker jeg under alle omstændigheder at deltage.

I øvrigt finder jeg anledning til at opfordre dig til at hæve sagen på nuværende tidspunkt. Du er [klienten]s 3. advokat på sagen og har tilført en del polemik og insinuationer i skriftvekslingen, men intet i retning af forhold, der kan føre til domfældelse. Efter min opfattelse er din klients tid og penge bedre anvendt i forhold til at søge en i øvrigt udmærket virksomhed videreført fra en anden lokation i [kommune]. [Kommune] har tidligere tilbudt din klient at være behjælpelig med at finde netop en anden lokation til dette formål. Dette tilbud står fortsat ved magt.”

Ved e-mail af 9. september 2021 til chefjuristen svarede [indklagede], at [indklagede] havde ret til at kontakte vidnerne, så længe [kommune] blev orienteret, hvilket var sket. Han anmodede samtidig om at modtage alle e-mails, der var sendt til vidnerne, omkring bødestraf i den forbindelse.

Den 14. september 2021 svarede chefjuristen, at han gik ud fra, at [indklagede] specificerede sine spørgsmål/temaer, inden der blev taget yderligere kontakt til [kommune]s vidner. Han videresendte samme dag e-mailen af 29. juni 2021 til [udvalg]s medlemmer til [indklagede].

[Indklagede] anmodede den 16. september 2021 chefjuristen om at bekræfte, at der ikke var sendt yderligere e-mails vedrørende vidneforhold, og den 21. september 2021 rykkede han for svar. Chefjuristen svarede herefter, at han allerede havde besvaret spørgsmålet, men at han fortsat manglede svar på sine bemærkninger ved e-mails af 7. og 14. september 2021 om, at spørgsmålene/temaerne skulle specificeres inden yderligere kontakt til vidnerne.

Af [indklagede]s e-mail af 22. september 2021 til vidnerne, cc chefjuristen, fremgår bl.a.:

”Jeg har modtaget kopi af [kommune]s mail af 29. juni 2021 til jer. [Kommune] har overfor mig oplyst, at det er den eneste mail, der er sendt til jer vedr. vidneforklaringer.

Jeg anmoder venligst om, at I oplyser mig om, at det er korrekt eller om I har fået andre mails vedr. vidneforklaringer. Hvis der er sendt andre mails, anmoder jeg om at få tilsendt disse.

Det fremhæves, at I ikke har pligt til at svare på min mail omkring ovenstående.

Med hensyn til at mødes med mig, så har jeg telefonisk forelagt forholdet for Advokatsamfundet, der meddeler, at hvis I ønsker at mødes med mig, så kan [kommune] ikke forhindre dette og [kommune] har heller ikke ret til at deltage i mødet med mig, hvis I ikke ønsker det. Hvis I derimod ønsker, at [kommune] skal deltage i mødet, så skal jeg respektere dette. Det er altså op til jer og ikke [kommune] at bestemme dels, om vi skal mødes og dels om [kommune] skal deltage i mødet.

[...]

Jeg foreslår, at I i første omgang tager stilling til, om I vil besvare min anmodning vedr. mailkorrespondance fra [kommune] omkring vidneforklaringer og tillige giver

mig meddelelse om, hvorvidt I vil mødes med mig med eller uden [kommune]s deltagelse.”

Samme dag, den 22. september 2021, svarede et af vidnerne, at han henset til usikkerheden omkring lovligheden af et møde foreslog, at spørgsmålene blev sendt på skrift. Han oplyste samtidig, at han ikke havde modtaget andre e-mails om vidneforhold. [Indklagede] svarede, at vidnet under ingen omstændigheder foretog sig noget ulovligt ved at mødes. Han anførte endvidere, at vidnet derfor frit kunne vælge, om han ville deltage, herunder uden [kommune]s deltagelse, hvis han ønskede dette. [Indklagede] anmodede på den baggrund om vidnets endelige tilsagn.

Samme dag, den 22. september 2021, svarede et andet vidne, at hun fortsat gerne ville mødes. Hun henviste samtidig til fem datoer, hvor hun havde modtaget e-mails vedrørende vidneforhold.

[Indklagede] anmodede den 23. september 2021 chefjuristen om at fremsende de e-mails vedrørende vidneforhold, som vidnet henviste til. Chefjuristen svarede samme dag, idet han bl.a. anførte, at [indklagede] forsøgte at kompromittere ham fra [kommune]s vidner, og at han anså henvendelserne til vidnerne som en overtrædelse af god advokatskik.

Af [indklagede]s e-mail af 27. september 2021 til chefjuristen, cc vidnerne, fremgår bl.a.:

”Vedrørende kompromittering af dig, så er forholdet det, at du overfor mig skriftligt har meddelt, at du ikke udover mail af 29.6.2021 har sendt mail til vidnerne. Heroverfor står [vidne]s mail af 22.9.2021 til mig, hvoraf det fremgår, at der er sendt yderligere 5 mails vedrørende vidneforklaring til dette vidne. Hvorvidt du har korresponderet med andre vidner står fortsat hen i det uvisse.

I henhold til retsbog af 9.4.2021 er vidnerne ikke omfattet af retsplejelovens § 169 og derfor skal behandles som "almindelige vidner".

Når korrespondancen er vigtig, er det fordi den skal belyse om og i givet fald i hvilket omfang, du har forsøgt at give vidnerne et indtryk af, at man ikke er forpligtet til enten at besvare spørgsmål fra mig, eller deltage i et møde med mig uden din tilstedeværelse. Jeg henviser til, at det af din mail af 29.6.2021 er anført, at der kan blive tale om en "ret stor bødestraf" og at dette tilsyneladende har skabt tvivl hos vidnerne om bødestraffen var møntet på dem.

Du kan ikke forhindre mig i at korrespondere med vidnerne, så længe du sættes cc på korrespondancen.

Modtager jeg besked fra vidnerne om, at de ikke ønsker at korrespondere med mig, så vil det naturligvis blive respekteret.

Vidnerne kan frit vælge, om man ønsker at holde møde med mig eller ej.

Du har ikke krav på at deltage i mit møde med vidnerne, hvis vidnerne ikke ønsker dette.

Jeg vender ved førstkommende lejlighed tilbage med hensyn til status omkring møder med vidnerne.

Med henblik på at få sagen tilstrækkeligt oplyst under sagsforberedelsen, er det helt centralt at indhente supplerende oplysninger hos de involverede udvalgsmedlemmer til afdækning af, hvorvidt forvaltningen har udvist magtfordrejning ved at give udvalgets medlemmer oplysninger, som har været forkerte, og som har haft afgørende betydning for tilbagekaldelsen af dispensationen til min klient den 31.3.2020.

De væsentligste anbringender i denne forbindelse er følgende:

- 1. Der var ingen klager over hundepensionen, som forvaltningen havde oplyst til udvalgets medlemmer, jfr. replik af 30.10.2020, pkt. 2.2.*
- 2. Forvaltningen foretog en ændring af beslutningsgrundlaget på mødet den 31.3.2021, jfr. Sagsøgers processkrift af 12.2.2021.*
- 3. Der blev fremsat trusler overfor udvalgsmedlemmer om personlige erstatningsansvar, jfr. Sagsøgers processkrift af 30.3.2021.*
- 4. Det var muligt at give dispensation til min klient modsat de redegørelser forvaltningen gav til udvalgets medlemmer, jfr. sagsøgers processkrift af 25.6.2021.*

Det er bl.a. ovenstående forhold, udvalgsmedlemmerne skal bidrage med at få oplyst.”

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

[Kommune] har påstået, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved sit sprogbrug i skrivelsen af 29. september 2020 og ved sine henvendelser til [kommune]s vidner.

[Kommune] har til støtte herfor særligt gjort gældende, at [indklagede] allerede tidligt i forløbet anvendte et mildt sagt usædvanligt sprogbrug. Hans ytring i skrivelsen af 29. september 2020 vedrørende [kommune]s sagsbehandling må efter dens indhold og ordlyd være i strid med god

advokatskik. Det bør ikke tillægges betydning, hvilke bemærkninger [kommune] har fremsat over for [indklagede] i september 2021, dvs. et år efter hans ytring.

Det er endvidere gjort gældende, at [indklagede] ved sine henvendelser til vidnerne klart overskrider grænserne for god advokatskik. Det anerkendes, at [indklagede] har adgang til at kontakte en modparts vidner i forbindelse med en retssag, men selve måden, dette skete på, er i strid med god advokatskik. Særligt henset til hyppigheden, omfanget og indholdet af henvendelserne. Det reelle formål med at korrespondere jævnligt med vidnerne skyldes efter [kommune]s opfattelse et ønske om at lægge politisk pres på [kommune] i sagen. Således blev korrespondancen i såvel form som hyppighed intensiveret i takt med, at [valget] den 16. november 2021 rykkede tættere på.

Særligt [indklagede]s e-mails af 22. og 27. september 2021 er i strid med god advokatskik. I sin e-mail af 22. september 2021 forsøgte [indklagede] således at give vidnerne indtryk af, at [kommune] ved chefjuristen gav forkerte oplysninger i sagen, hvor faktum derimod er, at bemærkningerne omkring tidligere korrespondance ikke blev besvaret, fordi de var irrelevante for sagen. Endvidere forsøgte [indklagede] ved sin e-mail af 27. september 2021 at manipulere vidnernes opfattelse af hændelsesforløbet. Det kan ikke forventes, at vidner har kendskab til begreber som ”anbringender”, og derfor fremstår de i e-mailen oplistede punkter som forhold, der er dokumenterede og ikke kunne modsiges under vidneforklaringerne. Samtlige forhold i e-mailens oplistede punkt 1-4 er bestridt. På samme vis anføres det i e-mailen som rammen for opsummeringen af punkterne, at disse havde betydning for ”tilbagekaldelsen af dispensationen”, selvom [indklagede] er bekendt med, at [kommune]s principale påstand er baseret på, at der ikke på noget tidspunkt har været meddelt en sådan dispensation.

Indklagede:

[Indklagede] har påstået frifindelse og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at den ved skrivelse af 29. september 2020 fremsatte ytring er taget ud af sin kontekst. I skrivelsen redegøres der for en lang række forhold omkring [kommune]s usaglige sagsbehandling og konfrontatoriske ageren over for [indklagede]s klient. Under alle omstændigheder meddelte [kommune]s chefjurist, at man ikke forventede at se gentagelser i fremtiden, da udtalelsen var uden for rammerne af god advokatskik. [Indklagede] opfattede dette som en tilkendegivelse om,

at der var gjort endeligt op med [kommune]s reaktion på udtalelsen, hvilket understøttes af, at der først klages på dagen for udløbet af 1 års klagefristen. [Indklagede] respekterede efterfølgende [kommune]s tilkendegivelse og har ikke gentaget udtalelsen. Omvendt har [kommune] tillagt sig en konfrontatorisk og krænkende retorik, herunder eksempelvis ved den fremlagte e-mail af 7. september 2021, hvori chefjuristen opfordrede [indklagede]s klient til at hæve sagen. Når [indklagede] og [indklagede]s klient skal tåle sådanne udtalelser fra [kommune], må der omvendt også være højt til loftet i relation til [indklagede]s udtalelser.

[Indklagede] har i relation til henvendelserne til vidnerne gjort gældende, at hverken måden eller hyppigheden er i strid med god advokatskik. Der er tale om fuldt berettiget, saglig varetagelse af klientens mulighed for at få en ligelig og tilstrækkelig forberedt domsforhandling. Derimod har [kommune] ved at indgive nærværende klage de facto formået at afskære [indklagede] fra at kommunikere med vidnerne enten skriftligt eller gennem mødeafholdelse.

E-mailen af 27. september 2021 med opstilling af fire punkter fremkom på baggrund af chefjuristens talrige opfordringer til at redegøre for spørgsmål/temaer til vidnerne. Det bestrides, at [indklagede] i e-mailen forsøger at udlægge de fire punkter som ubestridt faktum. Det fremgår derimod, at der er tale om anbringender, ligesom der er henvist til processkrifterne.

[Indklagede] har anmodet Advokatnævnet tage stilling til, om [indklagede] har ret til at afholde møde med vidnerne, såfremt vidnerne ønsker dette, samt om [kommune] har krav på at deltage i møderne, hvis vidnerne frabeder sig dette.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Henset til [indklagede]s anmodning om Advokatnævnets stillingtagen til konkrete spørgsmål, der ikke ses at være omfattet af klagen, bemærkes indledningsvis, at Advokatnævnet alene tager stilling til sagens konkrete klagepunkter.

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Ytringen:

Uagtet, at [indklagede]s ytring i skrivelsen af 29. september 2020, og den heri fremsatte beskyldning, må anses for uhensigtsmæssig, finder Advokatnævnet, at [indklagede] ikke herved er gået videre, end berettiget varetagelse af klientens interesser tilsiger. Nævnet har særligt lagt vægt på, at ytringen var rettet mod [kommune] og ikke en konkret medarbejder, ligesom den blev fremsat i en intern korrespondance med [kommune]. Samtidig vurderer nævnet, at ytringen med rimelighed kan siges at være udtryk for klientens opfattelse og synspunkt i sagen.

Henvendelserne til [kommune]s vidner:

En advokat, der repræsenterer en part i en retssag, er ikke afskåret fra at kontakte et vidne forud for vidneafhøringen for at klarlægge, hvad vidnet kan forklare og for at sætte vidnet i stand til at forberede sig på vidneafhøringen. Når det er påkrævet, skal advokaten dog orientere modpartens repræsentant om kontakten, navnlig hvis vidnet har en særlig relation til modparten.

Et vidne har imidlertid ikke pligt til at udtale sig til advokaten, der henvender sig forud for den indenretlige afhøring. Derfor gælder et krav om, at advokaten skal indlede enhver henvendelse til et vidne forud for den egentlige vidneafhøring med at oplyse, at vidnet ikke har pligt til at udtale sig til advokaten.

[Indklagede] ses hverken ved den indledende kontakt til vidnerne den 6. september 2021 eller i den efterfølgende korrespondance at have oplyst vidnerne om, at de ikke havde pligt til at udtale sig til ham. [Indklagede] har herved handlet i strid med god advokatskik.

Advokatnævnet finder derimod, at [indklagede] ikke i øvrigt ved sine henvendelser til vidnerne, herunder for så vidt angår hyppigheden eller indholdet, har handlet i strid med god advokatskik. Nævnet har herved lagt vægt på, at henvendelserne ikke var af en sådan karakter, at de var egnet til på utilbørlig vis at påvirke vidnernes forklaring i sagen.

Samlet finder Advokatnævnet, at [indklagede] i det oven for anførte omfang har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, og Advokatnævnet pålægger derfor i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, [indklagede] en bøde på 10.000 kr.

[Indklagede] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Herefter bestemmes:

[Indklagede] pålægges en bøde til statskassen på 10.000 kr.

På nævnets vegne

Kurt Rasmussen